

23. 4. 2002

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Transformace Českých drah

O problémech železniční dopravy v České republice a konkrétně státem vlastněných Českých drah ví asi téměř všichni. Vláda se je snažila nějakým způsobem řešit a rozhodla se ČD transformovat. Kupodivu v Parlamentu se svým návrhem uspěla a tak byl 1. března ve Sbírce zákonů vyhlášen zákon č. [77/2002](#) Sb. o akciové společnosti České dráhy, státní organizaci Správa železniční dopravní cesty a změně některých zákonů. Na následujících řádkách se pokusím zmínit, co nového zákon přináší.

O problémech železniční dopravy v České republice a konkrétně státem vlastněných Českých drah ví asi téměř všichni. Vláda se je snažila nějakým způsobem řešit a rozhodla se ČD transformovat. Kupodivu v Parlamentu se svým návrhem uspěla a tak byl 1. března ve Sbírce zákonů vyhlášen zákon č. [77/2002](#) Sb. o akciové společnosti České dráhy, státní organizaci Správa železniční dopravní cesty a změně některých zákonů. Na následujících řádkách se pokusím zmínit, co nového zákon přináší.

Hned na úvod musím však poznamenat, že se jedná o zákon velice nestandardní, co se týká legislativní práce velmi „surový“ a někteří jeho odpůrci jej dokonce označují za „snůšku rozporů s právním řádem, protimluvů a obtížně realizovatelných ustanovení“ (senátor Robert Kolář - Hospodářské noviny 14.3.2002). Zároveň způsob, jakým rezervuje pro soukromoprávní společnost České dráhy to nejlepší ze železniční sítě i dopravy a ohrožuje tím práva ostatních dopravců, pravděpodobně povede k podání ústavní stížnosti k Ústavnímu soudu. Rozpor s novými směrnici Evropské unie, uvolňující přinejmenším mezinárodní nákladní dopravu, pak předznamenává praktickou neudržitelnost tohoto zákona po případném vstupu ČR do Unie.

Jak vyplývá již z názvu zákona, upravuje tento zejména vznik a činnost obou budoucích oddělených subjektů, tedy Správy železniční dopravní cesty a a.s. České dráhy. K založení druhé jmenované je třeba předchozího souhlasu vlády, přičemž listinné akcie na jméno s omezenou převoditelností této a.s. jsou převoditelné pouze se souhlasem vlády. Akciová společnost České dráhy vznikne dnem 1. ledna kalendářního roku následujícího po kalendářním roce, v němž byla a.s. České dráhy založena (§6 zákona). §8 pak určuje jako předmět podnikání této a.s. provozování železniční dopravy a provozování železniční dopravní cesty ve veřejném zájmu v rozsahu, ve kterém nebyla svěřena Správě železniční dopravní cesty.

Tento paragraf, spolu s přílohou č. 1 zákona, jež vymezuje majetek tvořící železniční dopravní cestu, pak vytváří velmi zvláštní situaci. Laicky řečeno, koleje, nástupiště, násypy, tunely apod. (včetně pozemků v obvodu dráhy) bude spravovat Správa železniční dopravní cesty. Pokud ale jde o železniční stanice, tam je situace jiná. Koleje i zde vlastní Správa, ale nádražní budovy a pozemky v obvodu stanice (tedy včetně pozemků pod kolejemi a nástupišti v majetku Správy) připadají akciové společnosti České dráhy. Z toho plynoucí představa, že se všechna nádraží budou muset geometricky rozměřit vodorovně i svisle a že se budou muset vyřešit i desítky reálně existujících majetkových sporů a zmatky a mezery v pozemkové dokumentaci, odsune

pravděpodobně vznik akciové společnosti daleko do budoucnosti. Přitom prvním předpokládaným termínem byl 1. leden 2003.

Dalším jasným signálem, že se bude jednat o „trochu jinou“ akciovou společnost, než je obvyklé, jednoznačně je i §9 odst. 2 zákona: Poskytuje-li akciová společnost České dráhy ve veřejném zájmu ekonomicky nevýhodné přepravní služby na základě písemné smlouvy se státem nebo územně samosprávnými celky o závazku veřejné služby v drážní dopravě, má právo na úhradu prokazatelné ztráty včetně přiměřeného zisku zahrnutého v prokazatelné ztrátě (podle zákona o drahách). Že ekonomicky nevýhodnou je osobní přeprava je nasnadě, že je ji třeba dotovat a zachovat ve veřejném zájmu je také nepochybné, ale co povede při takové dikci zákona orgány akciové společnosti k alespoň minimální snaze o zefektivnění, zkvalitnění a celkové zlepšení přepravy osob na dráze není vůbec jasné. Nezáměr o cestující bude tedy na drahách pravděpodobně pokračovat. Jiná situace je samozřejmě v dopravě nákladní, která je zisková i za současného stavu.

Ke dni vzniku akciové společnosti České dráhy vznikne zároveň i Správa železniční dopravní cesty (státní organizace), jejímž úkolem bude hospodařit s majetkem státu (jednoduše řečeno ekonomicky nelukrativním majetkem), se kterým do té doby hospodařila státní organizace ČD. Konkrétně se tedy bude jednat o správu výše zmíněných kolejových tras a jejich příslušenství. Vzájemný vztah dvou nových subjektů je vymezen §§23 a násl. takto: Akciová společnost České dráhy hradí Správě železniční dopravní cesty cenu za užívání železniční dopravní cesty k provozování železniční dopravy stanovenou podle zákona o cenách, přičemž společně uzavírají smlouvu na dobu tří let, kde bude upraven způsob zajištění provozování železniční dopravní cesty a jeho konkrétní podmínky.

Dalším problematickým bodem zákona je, že nepočítá s dohledem generálního inspektora, Ministerstva dopravy a spojů ani nejvyššího kontrolního úřadu, čímž se dle mého názoru vytváří situace za současných podmínek velmi nakloněná rozvoji neprůhledně zadávaných zakázek (sice neveřejných, které však veřejnost ze svých daní zaplatí).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Co jsou zaměstnanecké opce a jak funguje jejich zdanění v roce 2026](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [10 otázek pro ... Michala Kunu](#)

- [Souhrn významných událostí ze světa práva](#)
- [Rovné odměňování a transparentnost mezd: nové povinnosti zaměstnavatelů](#)